

YENİLENEN İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI SEÇİMLERİ

politikalarına karşı mücadele, muhalefetin söylem ve politikalarına karşı mücadele ile ve ayrıca sol ve sosyalizm adına burjuva muhalefetin kuyruğuna takılan politikalara karşı mücadele ile de birleştirilmek zorundadır. Bu anlamda, istisnai seçim tutumunun alındığı var olan koşullarda komünizmin, işçi sınıfının politikasının bağımsızlığının savunulması kat kat önem kazanır.

Bugünkü açık diktatörlük sürecini durdurmaktan öteye her türlü açık diktatörlük tehdidinin bertaraf edilmesi gibi, bütün toplumsal sorunların kaynaklandıkları kapitalizmle birlikte ortadan kaldırılabilmeleri, işçi sınıfının mücadelesinin yükselmesine, başarıya ulaşmasına bağlıdır. İşçi sınıfının diğer bütün sınıflardan bağımsızlığının sağlanıp korunabilmesi ise, başarısının önkoşuludur. Bu bakımdan işçi sınıfının bağımsızlığı sorunu belirleyici önem taşır.

31 Mart seçimlerinde AKP sandıkta yenilmiştir. Ama AKP'yi sandıkta yenilgiye uğratan muhalefetin sağcılaşarak yürüttüğü politikanın 'başarısı' değil, işsizlik, kriz ve yoksulluğun etkisi ile AKP'ye sırt çeviren işçi sınıfıdır. Bu durum, 23 Haziran seçimlerinde, bütün hak ve özgürlükleri ortadan kaldıracak açık diktatörlüğün yerleştirilmesi sürecini tersine çevirebilme fırsatı yaratmıştır. Bu seçimlerdeki olağanüstü koşullar, bütün diğer politik hareketlerin karşısına politik seçenek olarak kendisini çıkartmak biçimindeki genel komünist tutum yerine, Saray iktidarının adayını yenebilecek karşısındaki adayın desteklenmesini gerektirse de, bu da işçi sınıfının bağımsızlığı sorununun önemini daha da artırır.

İşçi sınıfının burjuva partilerden birinin arkasına yedeklenmesi, sınıfın bağımsız politikasının oluşmasının önünde bir engeldir, işçi sınıfının muhalefetinin düzen partilerinin çıkarlarında eritilmesine yol açar. Öte yandan var olan toplumdaki bütün sorunlar, temelde kapitalizmden kaynaklanmaktadır. Kapitalizme son verebilecek olan da yalnızca işçi sınıfıdır, işçi sınıfının komünizm mücadelesidir. İşçi sınıfının mücadelesinin başarısının koşulu ise, komünizm önderliğinde işçi sınıfının bağımsızlığının korunmasıdır. Bu anlamda, bütün toplumsal sorunların çözümü gibi, her türlü açık diktatörlük tehdidinin de tümüyle yok edilmesi, işçi sınıfının tepkisinin ve tercihinin burjuva muhalefet içinde eritilmesinden değil, işçi sınıfının politik temsilcisi komünist partisinin yaratılmasından ve işçi sınıfının komünizmin rehberliğinde siyaset sahnesine çıkartılmasından geçer.

YENİLENEN İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI SEÇİMLERİ TEK ADAM DİKTATÖRLÜĞÜNÜ DURDURMA FIRSATI

KURTULUŞ
SOSYALİST DERGİ
YAYINLARI

KİTAP DİZİSİ: **35**
HAZİRAN 2019
 1 TL

Sınıf mücadelesi, işçi sınıfının bağımsız politik hareketinin, komünist partisinin bulunmadığı koşullarda, oligarşinin politik temsilcilerinin birbirlerine karşı mücadelesi biçiminde görünmektedir. Toplumun küçük bir azınlığını oluşturan egemen sınıfın politik temsilcileri, birbirlerine karşı mücadelede, başta işçi sınıfı, toplumun geniş kesimlerine seslenmekte, kitlelerin desteklerini almak için taleplerini sahiplenip onları peşlerine takarak karşıtlarına üstün gelmeye çalışmaktadırlar. İşçi sınıfının bağımsız politikasının yokluğunda, egemen sınıf politikalarına taraf olmaktan kurtulamayan yığınlar, gerçekleşmeyen umutlar peşinde, egemen sınıf temsilcilerinin sırayla iktidara gelmesine destek olmaktan öteye gidememektedir. Bu biçimde iktidarlar değişmekte, farklı egemen sınıf partileri iktidara gelmekte, ancak toplumsal sorunlar, kaynaklandığı kapitalizmle birlikte varlığını sürdürmektedir. Ezilmeye, sömürülmeye devam eden işçi sınıfı ve yığınlar, bağımsız komünist politik seçenek geliştirilemediği sürece, iktidara geçip vaatlerini yerine getirmeyen egemen sınıf partisine karşı, yine gerçekleşmeyecek umutlar ve hayaller peşinde egemen sınıfın yeni bir muhalif partisini desteklemeye yönelmektedir.

İşçi sınıfı ve sosyalizm adına, çeşitli acil sorunlar gerekçesiyle egemen sınıfın ve diğer sınıfların temsilcileriyle kurulan ittifak ve destek ilişkileri, bağımsız komünist politika titizlikle korunup sürdürülmediği takdirde, yine burjuva politikaların takipçiliğiyle, işçi sınıfı ve yığınların egemen sınıf destekçiliğine yönlendirilmesiyle sonuçlanmaktadır. Politik bağımsızlığın, sadece işçi sınıfının çıkarları ekseninde tutum almanın yitimi, desteklenen politika ve tutumların gerekçelendirilmesi sürecinde burjuva ideolojik hegemonyanın ve burjuvazinin kavramlarının kabulünü getirdiğinden, komünizm ve bu doğrultuda işçi sınıfının örgütsel bağımsızlığına en büyük zararları vermektedir. Bu yüzden ittifak, destek, işbirliği gibi ilişkiler söz konusu olduğunda, işçi sınıfının komünist politikasının bağımsızlığının sıkı sıkıya korunması, işbirliğine girilen akımlar da dâhil, diğer politik hareketlere karşı mücadelenin tavizsiz sürdürülmesi daha da önemlidir.

23 Haziran seçimlerinde, açık diktatörlüğün yerleştirilmesi sürecini geri çevirmek amacıyla, Saray iktidarının karşısındaki muhalefet adayı İmamoğlu'nu destekleme biçimindeki istisnai seçim tutumunun bu açıdan bir tehlike barındırdığını kabul etmek gerekir. Bu geçici destek, genel olarak burjuva muhalefete desteğe dönüşürse, yığınların egemen sınıf politikaların kuyruğuna takılmasının bir aracı olacaktır. Bu bakımdan seçimlere ilişkin çalışmalarda, muhalefet adayına desteğin geçiciliği ve sınırlılığı kesin bir açıklıkla belirtilirken, iktidarın söylem ve

KURTULUŞ
 SOSYALİST DERGİ
 YAYINLARI

internet: <http://ksdergi.lapps.com/>
 e-posta: kurtulus_sosyalist_dergi@yahoo.com

tifi olamamasının en önemli nedeni, muhalefetin tutarlı bir demokratik programının, bu yönde bir söyleminin olmaması, eksikliğidir.

İŞÇİ SINIFININ BAĞIMSIZ POLİTİKASININ ÖNEMİ

31 Mart seçimlerinin Saray iktidarını geriletmesi, HDP'nin bu yöndeki bilinçli müdahalesine karşın, muhalefetin demokratik bir ittifak, işbirliği ya da program ekseninde, 'tek adam' rejimine karşı bir araya gelişinin değil, ekonomik kriz koşullarında kitlelerin sandıkta verdikleri kendiliğinden tepkinin ürünüdür. İşçi sınıfının bilinçli politik öznesinin olmaması, sürmekte olan sınıf mücadelelerini burjuvazinin çeşitli politik çizgilerinin birbirleriyle mücadelesiyle sınırlamaktadır. İşçi sınıfının kendi sınıf çıkarlarını bağımsız olarak tanımlayan bir politik örgütlenme ve güce ulaşamadıkça, çeşitli burjuva siyasi akımların yedeği olmaktan kurtulamayacağı günlük politik gelişmelerin her anında yeniden kanıtlanmaktadır.

Demokratik hak ve özgürlükler, siyasi özgürlükler, işçi sınıfının sosyalizm ve demokrasi mücadelesine sıkıca bağlıdır, onun kazanımlarıdır. İşçi sınıfının komünist partisi, sınıfın ideolojik, örgütsel ve politik bağımsızlığının güvencesidir. Siyasi mücadeleleri demokratik bir gelişim, hak ve özgürlüklerin artırılması ve tutarlı bir hale getirilmesi yoluna sokacak olan da bu bağımsız çizgidir. İşçi sınıfının bütün politik aktörleri kendi gündemine tabi kılabilme yeteneğini gösteren komünist partisinin yokluğu, politik gündemin burjuvazinin temsilcileri tarafından belirlenmesine neden olmaktadır. İşçi sınıfı, bütün demokratik hak ve özgürlük taleplerini istismar ederek kitleleri burjuva politikalara yedekleyen siyasi çizgilerden bağımsızlaşmadıkça, demokratik hak ve özgürlükleri geliştirmek de tutarlı bir biçimde savunmak da mümkün değildir. Daha önce de belirttiğimiz gibi,

“Nasıl bugünkü rejim değişikliğine varan süreç politik mücadeleler ve temelindeki sınıf mücadelelerinin ürünüyse, bundan sonra gelececek süreç de yine sınıf mücadelelerince belirlenecek. Yeni rejimin yerleşip yerleşmeyeceği, parlamentarizme geri dönüş amacıyla bir restorasyona başlanıp başlanmayacağı ya da işçi sınıfının oligarşinin bütün temsilcilerinin karşısına geçtiği devrimci bir sürecin geliştirilip geliştirilemeyeceği, kısacası, bugünkü olumsuz koşulların devrimci bir sürecin dinamiklerine dönüştürülüp dönüştürülemeyeceği sınıf mücadelelerinin sonucunda ortaya çıkacaktır. Olası sonuçları belirleyecek olan ise bu mücadelede hangi sınıfın belirleyici olacağı, kimin öncülük edeceği.” (31 Mart 2019 Seçimleri, Mart 2019, s. 6)

31 Mart Yerel Seçimlerinde, Cumhuriyet İttifakı belediye meclis üyeliklerindeki çoğunluğunu korumayı başarsa da, iktidar başlıca büyükşehir belediye başkanlıklarını muhalefet adaylarına kaptırdı. AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan bütün ağırlığını koyarak son güne kadar İstanbul seçimlerine yüklendi ama adayı Binali Yıldırım'a karşı CHP adayı Ekrem İmamoğlu'nun kazanmasını engelleyemedi. Erdoğan, belki anketlere ve parti örgütünün bilgilerine dayanarak sonucu kestirse de, toplumun önemli bir kesimi için beklenmeyen bir sonuç ortaya çıktı. Saray ve çevresindekilerin yerel seçimlere yönelik “vatan, millet, devletin bekası” kışkırtmalarının AKP tabanında istedikleri karşılığı bulmamasının da gösterdiği bu durum, aynı zamanda seçim sonuçları üzerinde de rol oynadı.

Seçim öncesi anketlerin aleyhte bir gelişmeyi göstermesine karşın Saray iktidarı, seçmenini ikna edip sandığa götürme ve devletin bütün olanaklarını seferber ederek bu seçimden de galip çıkma çabasını ısrarla sürdürdü. Gezici Araştırma, seçimlerden önceki günlerde durumu şöyle tespit ediyordu:

“Kararsız seçmenin yüzde 85’i son 17 yılda AK Parti ve MHP’ye düzenli oy vermiş. 17 yılda ilk defa AK seçmenin yüzde 25’i doğrudan AK Parti’ye oy vereceğini söylemiyor, çekimsiz davranıyor. 4 AK Partiliden birinin “oy vereceğim” dememesi önemli. İstanbul’da AK Parti’ye oy verenlerin yüzde 78’i, Ankara’da yüzde 75’i doğrudan AK Parti’ye oy vereceğim diyor. İşte kalan seçmen düşünmeye geçiyor. Bu seçmenin kayabilme ihtimali var.” (<https://t24.com.tr/haber/secime-10-gun-kala-anket-sirketlerinden-aciklamalar-bir-seyler-yolunda-gitmiyor,813311>)

İktidar, seçim günü yaklaştıkça kararsız seçmen kitlesinin önemli bir kısmını ikna edip sandığa götürmeyi başarsa da, bu çabası seçimleri kazanmaya yetmemişti. Muhafız yüzde ellilik dilimin daha da küçültülmesi şöyle dursun, bu sefer, AKP seçmenin bir kısmının ‘iktidarın kulağını çekme’ tavrını aldığı ortaya çıktı.

31 Mart Seçimlerinde Türkiye’nin olağanüstü koşulları gözle görülür bir netlik kazandı, mızrak çuvalı deldi. İktidar, eğer İstanbul’u elinde tutabilseydi Ankara, Mersin, Adana, İzmir gibi büyük illeri kaybetmekle dahi bu kadar sarsılmayabilirdi. “Tek adam diktatörlüğünün” işler hale gelmesi için gerekli olan toplumsal onay ve bu temeldeki meşruiyet eksikliğinin giderilmesi, bu doğrultuda muhalefetin ezilmesi için başlama vuruşu olarak düşünülen yerel seçimler, saray iktidarının daha ilk adımda tökezlemesiyle sonuçlandı.

AKP’NİN SANDIKTAKİ YENİLGİSİNİN NEDENLERİ

Seçmenlerin politik tercih ve tutumlarındaki değişimde ve seçim sonuçları üzerinde rol oynayan en temel etken geniş yığınlar tarafından hissedilmeye başlanan ekonomik kriz koşullarıydı. Liranın değer kaybı, enflasyon, pahalılık, ekonomik gerileme ve küçülme, daha önceki krizlerde görülmeyen düzeye ulaşan işsizlik, artık memnuniyetsizlik ve tepkilere yol açıyordu. Saray ve yandaşları, ekonomik krizi, “dış saldırı”, “beka sorunu” söylemleriyle örtmeye çalışsalar da, önceki seçimdeki gibi sıcak savaş koşulları olmadığından, milliyetçilik ve şovenizmi, krizi arkasına gizleyebilecekleri düzeye tımandıramadılar.

Bu koşullarda büyük şehirlerin AKP’ye oy veren işçi sınıfı kitlesinin bir kısmının da iktidarın ‘kulağını çekmeye’ yöneldiği anlaşılmaktadır. Daha önemlisi iktidarı cezalandırmaya karar veren AKP’li seçmenin yanında, bir türlü kafasını dışarı uzatamayan AKP içi muhalefetin gözükür olmaya başlaması ve sonuç olarak parti örgütünün seçimlerde eskisi gibi gönüllü çalışmaması, AKP’nin hiç olmadığı kadar ‘acemice’ davranmasına, muhalefetin çalışmalarının aksine daha örgütlü ve kararlı biçimde öne çıkmasına neden oldu. İktidarın tuhafına giden de-

nist politik seçeneğin ileri sürülmesi yerine başka bir adayın desteklenmesi biçiminde bir istisnai tutum alınmaktadır. Ancak bu olağandışı tutum, bu desteklenen adayın ve içinde bulunduğu akım da dâhil bütün diğer siyasi hareketlerin eleştirisinin ve bunlara karşı komünizmin savunulmasının durdurulmasını da getirmemelidir. Saray iktidarı, politikasına ve uygulamalarına toplumsal destek sağlamak için dinciliği, milliyetçiliği, şovenizmi kışkırtmaktadır. Karşısındaki muhalefet ise, bu tutumu oy desteği kazanmanın ve böylece iktidarı alt etmenin en geçerli yolu olarak görüp aynı yaklaşımı benimsemekte, iktidarın politikalarını taklit etmektedir. Taklitçi politika aslı karşısında kendi başarı şansını zayıflattığı gibi, daha önemlisi, mücadele edilmesi gereken, iktidarın savunduğu görüşlerin ve politikaların kamuoyunda daha kolay ve hızlı kabul görmesine, bunların toplumda daha da hâkim olmasına hizmet etmektedir.

Millet ittifakı içinde yer alan partilerin ve CHP’nin seçim sonuçlarını değerlendirmeleri de bu çerçevede ele alınmak durumundadır. CHP, çok uzun süredir Türkiye’de seçmen kitlesinin sağcı olduğu önkabülüyle sürekli sağa açılmaktadır. Saray’ın ideolojik hegemonya alanına hapsolarak Saray’dan çok daha muhafazakâr, milliyetçi, dindar olduğunu kanıtlamakla kendini yükümlü kılmış, muhalefet zincirini daha da sıkılaştırmıştır. 31 Mart Yerel Seçim sonuçları, Kılıçdaroğlu çizgisinin ‘en sonunda başarılı olması’, yani ‘sağcılığın maya tutması’ olarak değerlendirilmiştir. Diğer taraftan MHP’nin uysal bir şekilde önünü açtığı Saray iktidarı, “beka” sorunu söyleminden Öcalan’a tecridi kaldırmaya doğru hızla geçiş yapabilmekte, buna karşılık CHP zaten kendi ideolojik kodlarıyla sınırlandırdığı manevra kabiliyetini bir de İYİ Parti’nin bekçiliğiyle taçlandırmaktadır.

Daha tutarlı bir demokrasi çizgisinin sahiplenilmesi, Kürtlerin en temel insani haklarının kabul edilmesi zorunluluğu CHP’yi daha çok kıvrandırdı. Kılıçdaroğlu’nun anadilde eğitim konusunda yaptığı olumlu açıklama bile AKP’nin Kürtleri kazanmaya yönelik hamlelerinin, İmralı’daki görüş yasağının kaldırılması ve Kürtlerle diyalog arayışlarının peşi sıra gündeme gelebildi, yani CHP yine AKP’nin peşine takıldı! AKP tarafından Dersim ismine karşı çıkmakla suçlanan CHP, neden bu kararın AKP valisi tarafından onaylanmadığını soramıyor bile! HDP’nin “faşist bloğu geriletmek” doğrultusundaki ‘olumlu’ politikasının ancak ekonomik kriz koşullarıyla birlikte etkili olabildiği ve ancak ekonominin belirleyici olduğu koşullarda Kürt seçmenin CHP’ye oy vermeye ikna edilebildiği de bunlarla birlikte göz önüne alınmalıdır. Kitlelerin ekonomik krizin faturasını gönül rahatlığıyla iktidara kesmemesinin ve muhalefetin iktidar alterna-

güçlerinin yetmemesi, dışlarındaki politik akımlarla ittifakları ya da kendileri dışındaki adayların desteklenmesini gerekli kılmaktadır. Karşı karşıya olunan olağanüstü tehditler, buna karşı anayasa değişikliği referandumu sonrası yapılacak bu ilk seçimlerin kritik rolü, komünizme destek istemek biçimindeki komünizmin genel seçim taktiği yerine, bu özel koşullarda Erdoğan ve Saray partisini yenilgiye uğratabilecek adayları destekleme biçiminde olağandışı bir tutumu gündeme getirmektedir.” (*Tek Adam Diktatörlüğü Durdurulmalı!*, Mayıs 2018, s. 20)

Burada komünizmin seçim taktikleri açısından bu istisnai tutum saptanırken 22 Temmuz 2007 seçimleri öncesinde yapılan değerlendirmeye başvurulup metnin konuya ilişkin bölümü de aktarılıyordu:

“Komünizmin, diğer bütün politik hareketlerden bağımsız bir seçenek olarak oy istemesi biçimindeki genel seçim taktiğinin yine özel koşullara bağlı diğer bir istisnası da seçim ittifakı ya da kendi dışındaki adayların desteklenmesidir. Bu biçimde, komünizmin kendi adayına oy istemekten farklı bir tutum almasını gerektirebilecek koşullar, (faşizmin iktidarına yol açma benzeri) ciddi bir tehdit karşısında, seçim sonuçlarının toplumun kaderini etkileyebileceği olağanüstü koşullar, bununla birlikte komünizmin tek başına yeterli gücü bulunmazken güçler birleştirildiğinde belirli bir etkinliğe ulaşacak demokratik güçlerin varlığı olarak sayılabilir.” (“SEÇİMLER VE KOMÜNİZM”, HAZİRAN 2007)

24 Haziran seçimlerinin toplumsal politik gelişmenin yönünü kökten değiştirebilecek bu sıra dışı, özel konumu, komünizm açısından da, diğer politik akımlardan bağımsız bir politik seçenek olarak kendisine oy istemesi biçimindeki genel seçim taktiği yerine ‘başkanlık rejiminin’ karşısındaki adayların desteklenmesi doğrultusunda istisnai, özel bir tutum alınmasını gerektiriyordu. Ancak 24 Haziran seçimlerini de Erdoğan ve ortakları kazandı, o aşamada tek adam diktatörlüğü doğrultusundaki süreci durdurup geri çevirmek olanaklı olmadı.

Bu çerçevede 31 Mart Yerel Seçimleri sıradan bir seçim konumunu alıyor, istisnai bir tutum almayı da gerektirmiyordu. Ancak 31 Mart seçim sonuçları ve ardından yaşananlar, açık diktatörlüğe geçiş sürecinin durdurulması, geri çevrilmesi açısından, iptal edilen İstanbul seçimlerinin yenilenmesini, yine olağanüstü bir konuma çıkardı. Dolayısıyla bu özel koşullar, seçimlere yönelik komünist tutum açısından da, politik koşulları kökten değiştiren süreci tersine çevirmek, başkanlık rejimi biçiminde bir açık diktatörlüğün yerleştirilmesini engellemek doğrultusunda, Saray ittifakının adayı Binali Yıldırım karşısında Ekrem İmamoğlu’nun desteklenmesini gündeme getirdi.

Olağanüstü koşullar karşısında, bütün hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelecek açık diktatörlüğün yerleştirilmesini engelleyebilmek amacıyla, komü-

güçlü “bir şeyler”, AKP’nin yenilmezlik efsanesinin sönmeye ve bu efsaneyi pompalayan muhalefetin öğretilmiş çaresizliğinin aşılmasını içermektedir.

Öte yandan Saray rejimi açısından AKP’nin varlığını bugünkü haliyle sürdürmesi de garanti değildir. Parlatılmasının gereksizliği fikrine toplumun alıştırılması süresince varlığını sürdürme güvencesine sahip olan AKP, yeni ‘tek adam’ rejimi çerçevesinde, Saray’ın hazırlayıp Meclis’ten geçirtmek istediği yasaları onaylama aygıtına dönüşmek durumundadır. ‘Cumhurbaşkanlığı hükümet rejimi’ Erdoğan’ın şahsına özel düzenlendiğinden, yeni rejimin demokrasisinde aslında AKP’nin de yeri bulunmamaktadır. Her şeyi tekeline alan RTE, AKP’yi işlevsiz kıldığından, bu seçim sonucunun ortaya çıkmasında AKP örgütlerinin gönülsüzlüğünün de payı büyük olmuştur. Nitekim seçim sonuçlarının değerlendirilmesi aşamasında AKP içindeki muhalefetin sesinin daha çok çıkmaya başlaması ve “fabrika ayarlarına dönülmesi”nin istenmesi, parti içinde görünür görünmez gizli bir direncin varlığına ve seçim sonuçlarına etkisine işaret etmektedir. Başta muhalefeti olmak üzere AKP örgütünün bu sefer isteksiz çalışması, medya tekeline karşın, örgütün propaganda makinesini aksattı, ekonomik krizin olumsuzluklarının öne çıkmasına neden oldu. AKP’deki bu gönülsüzlük ve saflarının geniş bir kesiminin gizli direnci, Meclis üyeliklerinde birinci gelse de büyükşehir başkanlığında ikinci gelmesine yol açtı.

Ekonomik krizin yarattığı tepki AKP içerisinde yeni başkanlık rejimi uygulamalarına dirençle birleşince, AKP’nin oy desteği zayıfladı; büyük ölçüde sandığa gitmeyen AKP’lilere bağlı olarak seçimlere katılım oranı düştü. En sonunda sayısal olarak Cumhuriyet İttifakı adayının kaybedip muhalefet adayının kazanmasını sağlayan ise, HDP’nin seçimlere ilişkin aldığı tutum oldu. HDP’nin iktidar bloğunu geriletme politikası, AKP oyları düşerken HDP’nin oylarının muhalefetin kılere eklenerek Millet İttifakı adayının öne geçmesini sağladı.

31 Mart Yerel Seçimlerinde, başta İstanbul olmak üzere büyük şehirlerin başlıcalarında ibrenin AKP aleyhine dönmesi, ağırlıklı olarak HDP’nin “faşist bloğu geriletme” için muhalefet adaylarını destekleme politikasının sonucudur. Bu sefer iki büyük gücün de Suriye’ye harekât izni vermemesi, Saray iktidarının milliyetçilik rüzgârlarını zirveye tırmandırması olanağını elinden aldı. Muhalefetin Ekrem İmamoğlu şahsında bu sefer nispeten “dışlı” bir aday çıkarması, ekonomik krizin partili farkı gözetmeksizin bütün kapıları kırarak mutfaqlara girmesi, seçim sonuçlarını belirleyen etkenler oldu.

31 Mart seçimlerinde hiçbir parti HDP ile yan yana gözükmek istememiş ama hepsi de Kürtlerin oylarını talep etmişti. Bütün partiler HDP'nin bir kez daha yüzde onluk antidemokratik barajda 'sınanması' konusunda hemfikirler. İktidar "beka sorunu" adlandırmasıyla milliyetçi, şoven, sömürgeci ve işgalci bir retorik tutturmuştu. Bu sefer HDP'li Kürt seçmenin yanı sıra, batıdaki geçmişte AKP'yi destekleyen Kürt seçmen de AKP'ye oy vermekte tereddüt etti. AKP'nin milliyetçi faşizan uygulamalarının hedefi haline gelen Kürtler ekonomik krizin de önemli etkileriyle, iktidardan desteğini büyük oranda çekti. HDP'nin açıklamasına göre, İstanbul'da bir milyona yakın Kürt seçmen CHP'ye oy verdi. İstanbul özelinde milliyetçi söylem karşılık bulmadığı gibi, işçi sınıfının yoğun yaşadığı semtlerde AKP oyları geriledi.

Bütün bu etkenlere bağlı olarak iktidar, 2017 Anayasa değişikliğiyle oluşturulan yeni rejimin ilk yerel seçimlerinde tökezledi. Bu sonuç, seçim öncesinde Erdoğan ve ortakları tarafından sık sık "İstanbul'u kaybeden Türkiye'yi kaybeder" biçiminde dile getirilen değerlendirmeye de uygun olarak, iktidara ve yeni rejimin işleyişine, harekete geçmesine bir veto anlamı kazandı. Oysa Erdoğan'ın şahsında cisimleşen tek adam rejimi, 16 Nisan 2017 Referandumu ve ardından yeni rejime kurumsal ve hukuksal geçişin son ve en önemli halkası olan ve iktidar tarafından kayıpsız geçilen 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı ve Parlamento Seçimleri ile yürürlüğe koyulup işlemeye başlamıştı. Seçimlerin erkene alınmasına ve hatta yeni rejimin uyum yasalarının çıkarılmamış olmasına itiraz etmediği gibi, Suriye Kürdistan'ındaki işgale de ses çıkartmayan, milliyetçilikte ve sağcılıkta iktidarla yarışan burjuva muhalefet, kitlelerin gözünde ciddi bir alternatif yaratamamış, Saray iktidarının parlamentonun işlevsizleştirilmesi, yasama, yürütme ve yargının tek elde toplanması temelindeki açık diktatörlük rejimi inşası, böylece 24 Haziran 2018 Seçimleri ile önündeki son engeli de aşmıştı.

24 Haziran seçimlerinden dokuz ay sonra 31 Mart Yerel Seçimleri, ekonomik krizin kapıyı kırıp evlere girdiği, iktidarın Suriye işgalinde iki cami arasında binamaz kaldığı koşullarda gerçekleşmişti ve bu yönüyle 31 Mart seçimlerinin koşulları 24 Haziran seçimlerinin koşullarından farklılaşıyordu. Ancak iktidar, 31 Mart Yerel Seçimlerine, muhalefetin tasfiyesi için başvuracağı uygulamaların meşruiyetini ve toplumsal onayını sağlayacağı bir referandum işlevi yüklemişti. Daha önce, 16 Nisan Referandumu öncesinde, başkanlık rejimi doğrultusundaki anayasa değişikliğinin kabulüyle içine girileceği öngörülen durum şöyle anlatılmıştı:

peryalizmin sağladığı bazı ayrıcalıklar, yani kayıt dışı giriş çıkışlarla, kayıt dışı bir ekonomi yaratılarak hafifletilmesi olanağı da yitirilmiş gözükmektedir.

AKP'nin neredeyse her yıl bir seçim yaparak sürekli bir seçim ekonomisi uygulaması, bu amaçla kamu bankalarını seferber etmesi ekonomik krizin boyutlarını iyice büyüttü. Artık bu harcamaları finanse edebileceği kaynak kurudu, sıcak para girişi durdu, tersine çıkış başladı. S-400 krizi ile tırmanan gerginlik ekonomik yaptırımlara kadar dayansa da iktidar, seçimlere kadar geri adım atmamaktadır. Seçimlere kadar gerginliği tırmandırmayı başarır ve durumu idare ederse bu gerginlik iyi bir seçim malzemesine dönüşmüş olacak. Eğer geri adım atarsa da bu zayıflığını emperyalizm karşısında mağduriyet olarak gösterip, mağduriyeti gidermek için kitlelerden kendisinin daha çok desteklenmesini isteyecektir.

SEÇİMLERDE KOMÜNİST TUTUM

Kazandığı önem, kendisine yüklenen işlev ve tırmandırılan gerginlikler, 23 Haziran'da yenilenecek İstanbul seçimlerini hangi tarafın kazanacağını öngörmesi zor hale getirdi. 31 Mart seçimlerinin Saray'ın hedeflediği biçimde sonuçlanmaması, onun planlarını bozarak tek adam diktatörlüğü rejiminin yerleştirilmesi açısından 23 Haziran seçimlerine kritik önem kazandırdı.

Erdoğan, uzun zamandan beri sahip olduğu 'başkanlık rejimi' hayalini, "Allahın lütfü" olarak nitelediği 15 Temmuz 2016 darbe girişiminin ardından gündeme getirme ve hayata geçirmeye başlama fırsatını buldu. "Cumhurbaşkanlığı sistemi" adı altında gücü ve yetkiyi tek kişide toplayan bir açık diktatörlüğe karşılık gelen anayasal düzenlemeler 16 Nisan 2017 Anayasa Referandumunda engellenemedi, anayasa değişikliği kabul edildi. 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı ve Parlamento Seçimleri ise, referandumda kabul edilen düzenlemeler bu seçimlerle yürürlüğe konacağı için, yeni rejimin uygulanmaya başlanması ve açık diktatörlüğe geçiş açısından belirleyici önemdeydi.

24 Haziran seçimleri öncesindeki değerlendirmede, seçimlerde komünist tutum saptanırken bu olağanüstü koşullar göz önünde tutularak olağandışı bir tutum alınması gerektiği vurgulanıyordu:

"24 Haziran seçimlerinin açık diktatörlüğe geçişin tamamlanması anlamında kritik önemi, Erdoğan ve destekçilerinin yenilgiye uğratılması gereğini öne çıkartmaktadır. İçinde bulunulan olumsuz koşullar, örgütsüzlük ve dağınıklık bir yana, işçi sınıfı örgütlerinin, komünistlerin tek başlarına bu olumsuz değişimi, açık diktatörlüğü engellemeye

na dair tercih yapmakta zorlanması, sürecin iyice gerilmesine neden olacaktır. Çünkü iktidarın kullanabileceği seçenekler birbiriyle çelişiyor. Kürtleri karşısına alacağı bir şiddet sarmalını da Kürtlerle sarmaş dolaş olmayı da temel alamıyor, çünkü Kürtlerin oylarına ihtiyacı var ama ayaklarına ağır bir zincir gibi taktığı “beka” söylemi manevra kabiliyetini engelliyor. Partisini çelikleştirmek için gerçekleştirmesi gereken tasfiyeleri ertelemek zorunda çünkü AKP örgütlerine ihtiyacı var.

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu’nun tam da bu günlerde “İŞİD’in hareketlendiğine ilişkin duyumlar aldıklarını” belirtmesi, ülkeyi şiddet sarmalına sokmak tercihinin yine de masada olduğunu ya da masaya sürülmek için uygun şartların beklendiğini düşündürüyor. Bu uygun şartları yaratabilecek en iyi seçenek, Suriye’de taraf olunabilecek bir savaş gibi gözüküyor. 31 Mart seçimleri öncesinde, eğer seçimleri kazanırsa dikta uygulamalarında sıçrama yaparak muhalefeti gereksiz ilan edeceğini saklamayan iktidar, saldırıya geçmek ve böyle bir imkâna kavuşmak için hem içte hem de dışta uygun bir fırsat çıkmasını dört gözle bekliyor.

İktidarın, eylemlerin sürdürüldüğü talep doğrultusunda, İmralı’daki tecrit uygulamasını gevşetmesi ve böylece açlık grevleri ve ölüm oruçlarının sonlandırılmasının sağlanması, Saray iktidarının Kürt siyasi hareketiyle bir temas geliştirmeye çalıştığını göstermektedir. Seçim yenilgisini tersine çevirmeye çalışmanın ötesinde değerlendirilmesi gereken bu temas, Saray rejiminin Suriye’de atacağı ya da atmak zorunda kalacağı adımlar için bir hazırlık niteliği taşısa da, şu aşamada iktidar, tecridin kaldırılmasını sadece Kürt seçmene yönelik bir mesaj gibi göstermeyi tercih ediyor.

Patates soğan’la simgelenen gıda maddeleri fiyatlarının hızlı ve aşırı artışı yanında işsizlik ve iflaslarla öne çıkan ekonomik kriz, AKP’nin sandıktaki yenilgisinin en temel nedenidir. İktidarın bu kriz karşısında, doların başını alıp gitmesini dizginlemeye çalışmak için elde avuçta ne varsa satmak dışında bir imkânı kalmadığı gibi, bu olanağı da tükettiğinde olacakları düşündüğü ya da böyle bir hazırlığı olduğu da çok şüpheli. Önemli olan sadece İstanbul’un tekrar geri alınması, sonrası tufan! Merkez Bankası’nın afet vb. durumlar için ayırdığı ihtiyaç akçesini bile kullanması ve döviz rezervlerini sıfırlamak pahasına dolar satışını hızlandırmasının dövizin yükselişini daha ne kadar frenleyebileceğini tahmin etmek zor. Türkiye’nin ekonomik krizinin uluslararası ve bölgesel dengeler içinde em-

“Örnekleri bugünden ortaya çıktığı gibi, kararnamelerle mahkeme kararlarının boşa çıkartıldığı keyfilik hukuka hâkim olup hukukun yerini alacak; açık baskı, terör yönetme biçimi olarak kalıcılacak; diğerlerini parçalayıp yutarak oluşacak tek politik güç (saray partisi) dışındaki (muhtemelen AKP de dâhil) bütün örgütlenme, hareket, mücadeleler bastırılıp saf dışı edilecek. Bu durumda devlet biçimi de egemenliğin üzerindeki örtünün çıkarılıp atıldığı bir açık diktatörlük biçimini alacak.” (16 Nisan Anayasa Referandumı, Nisan 2017, s. 4)

“Cumhurbaşkanlığı sistemi” düzenlemesinin kabul edilmesi ve uygulamaya konulmasının ardından, açık diktatörlük yöneliminin kalıcılığı ve kanıksanması için, kendisini desteklemeyen yüzde ellilik muhalif kesimin tasfiyesi, iktidarın aşması gereken önemli bir sorun olarak duruyordu. Muhalefetin bütünüyle tasfiye edilip kitlelerin gözünde gereksiz olarak damgalanmasını gerektiren bu devasa iş muhalif kitlenin demoralizasyonu gerçekleştirilmeden uygulamaya konulamazdı. Muhalefetin ideolojik ve psikolojik direncinin yıkılması ve bu sayede iktidarın kitle desteğini mümkünse yüzde yüzlere yaklaştırılabilmesi, bir bütün olarak toplumun iktidara biatı demekti. Milletın bir kişide, reisin kişiliğinde cisimleşmesi, sadece şiddet ve baskı ile mümkün olmayacağına göre, bu amaç toplum mühendisliği uygulamalarını gerektirmekteydi!

Saray iktidarı, planladığı bu uygulamalarının meşruiyet kaynağı olarak 31 Mart seçimlerine bir referandum işlevi yüklemişti. Son kez yüzde elli birle kazanılması gereken seçimler, hem AKP içi muhalefete hem de bütün bir muhalefete uygulanacak yıkım ve yok etmenin, biat ettirmenin meşruiyetini sağlayan bir ‘sertifika’ olarak kullanılacaktı. Fakat bu gerçekleşmedi, toplum böyle bir yetkiye “hayır” dedi ve 31 Mart seçimleri iktidarın elinde patlayan bir bombaya dönüştü! Yasal ve kurumsal temelleri büyük ölçüde atılmış olsa da, toplumsal meşruiyet, alışkanlıklar, beklentiler ve belli kurumlara onyıllardır yüklenmiş işlevlerin toplumsal belleğe işlemiş olması, yavaş yavaş tecrübe edilmeye başlanan yeni rejime yönelik tepkileri açığa çıkararak karşıt yönde bir dirence dönüştü! Yerel seçimler beklenmedik şekilde iktidara, açık diktatörlüğün kurumlaşmasına, kanıksanmasına “dur” dedi!

Saray iktidarı, 31 Mart yerel seçimlerine yeni rejimi ve mutlak iktidarını topluma onaylatmada kritik bir rol yüklemişti. Ancak bu yaklaşımını topluma benimsetemedi, yerel seçimlere böyle bir kritik rol yüklenmesi esas olarak kabul görmedi ve iktidar amacına ulaşamadı. Ama tam da bu yüzden, paradoksal olarak, 31 Mart Yerel Seçimleri ve 23 Haziran’da yenilenecek İstanbul Büyükşehir Baş-

kanlığı seçimleri, yeni rejimin, ‘tek adam diktatörlüğünün’ yerleştirilmesi sürecini durdurmak, tersine çevirmek, Saray’ın mutlak iktidarını, açık diktatörlüğü engellemek açısından kritik bir önem kazandı.

Böylece açık diktatörlüğün engellenmesi, başkanlık rejiminden geri dönülmesi için bir fırsat ortaya çıktı. 31 Mart seçimlerinde yenilmezlik iddiasını kaybeden iktidar, toplumsal muhalefete ilişkin hedeflerini ertelemek durumunda kaldı. İktidarın büyük illeri kaybetmesi ve peşi sıra İstanbul seçimlerinin yenilenmesi kararı, 23 Haziran 2019 tarihinde tekrarlanacak İstanbul seçimini, yeni rejimin engellenmesi, tek adam diktatörlüğünün yıkılması açısından kritik hale getirdi. İstanbul için tekrarlanacak olan seçimler, hem AKP’nin yenilmezlik halesinin hem de iktidarın yenilemeyeceğine ilişkin muhalefetteki güvensizliğin aşıldığı koşullarda yapılacak.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI SEÇİMLERİNİN İPTALİ

Sarayın kritik rol yükleyip de kaybettiği seçimleri yenilemek için iptal ettirmesi ise, meşruiyetini ve toplumsal desteğini daha da yıprattı ve sarstı. Hukuka ve içtihadı aykırı gerekçelerle seçimlerin iptali vesilesiyle, Anadolu Ajansı’nın (AA) seçime ilişkin verileri YSK yerine doğrudan Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) teşkilatlarından aldığı ve seçim esnasında manipülasyon yaptığı, YSK’nın karar alma aşamasında yedek üyelerle birlikte toplandığını, böylece toplanma ve karar alma usulüyle ilgili hukuksuzluklarının teamül haline geldiğinin açığa çıkması, aslında artık seçimlerin güvenliği ve tarafsızlığını sağlayan bir kurumun var olmadığını, YSK’nın zaten bir süredir AKP teşkilatlarının belirlediği sonuçları onaylama merciine dönüşmüş olduğunu ortaya koydu.

Yerel seçimler vesilesiyle yeni rejimin işleyişinin, kuralsızlık ve keyfiliklerinin, daha kitlelere tam benimsetilemeden gözler önüne serilmesi, iktidarın gücünün dağılması ve geriletmesinin sonucunda gerçekleşti. İktidarın zamanla meşrulaştırıp savunacağı bu keyfilik tepkiyle karşılandı ve yeni rejim daha ilk sınavında tökezledi. “Yedi düvelin, emperyalizmin, ABD’nin ve AB’nin bizi zayıflatıp parçalamak istediği”ni ileri sürüp, bu tehdit karşısında “millet iradesinin tek bir kişide cisimleşmesi”ni dayatan, bütün yapılanmasını buna göre oluşturan ‘tek adam diktatörlüğü’ ciddi bir dirençle karşılaştı. Bu direnç, açık diktatörlük rejiminin yerleştirilmesi sürecini durdurabilecek, süreci tersine çevirebilecek politik gelişmeleri tetikleme potansiyelini seçimler vesilesiyle ortaya koydu.

Erdoğan, ‘balkon konuşmasında’ AKP’nin kazandığı büyük şehirler arasında İstanbul’u saymayarak ‘seçmen iradesine sahip çıktığını kanıtladıktan’ sonra, “sandıkta hileye karşı çıktığını”, yani yine seçmen iradesini koruduğunu ileri sürerek seçimleri iptal ettirmiş oldu! Bütün bu ‘değişim’ bir kaç gün içinde gerçekleşti. YSK’nın oyalamalarından zaman kazanıp nabız yoklayan Erdoğan, “İstanbul’u kaybeden Türkiye’yi kaybeder” sözlerinin doğruluğunu kanıtlarcasına seçimlerin iptali için yapılan hamlelerin koordinasyonunu yürütüyordu. Sandıkta kurulan ‘FETÖ’cü tezgâha’ karşı ‘dirayetli lider’, ‘milli reis’, gecikmeden sahne almış ‘yedi düvelin tankı, topu, doları, sandığıyla kurduğu oyunu bozmak üzere’ idareyi ele almıştı. Oyunda kaybeden mahallenin kabadayı çocuğunun, “yenilmedim oğlum, bir daha oynayacağız” tehdidinden farksızdı Erdoğan’ın bu dayatması. Ama ne yazık ki hakkı yenenin dayatmayı bozacak gücü yoktu!

RTE, aleyhine dönen seçim ibresini tersine çevirebileceğine olan aşırı güveniyle mutlak hâkimiyet elde etmek için koşulları aşırı zorladığı bu seçimi kaybetti. Bu yenilgiye rağmen –belki de başka şansı olmadığından ya da perspektifi başka bir seçenek içermediğinden– yine de güvenini yitirmedi, mutlak iktidar uğruna koşullarını zorlamaktan vazgeçmedi. Zaten yeterince antidemokratik ve hukuksuz dayatmalarının üstüne, bir de keskin bir dil kullanma gereği duymamasını millet iradesine ve demokrasiye saygısına, sonrasında taktik değiştirerek aslına dönmelerini bazı mahfiller tarafından ikna edilmesine yoranlar oldu! Oysaki seçim sonrası mülayim gözükmesi, fırtınaya hazırlanırken fazla tepki çekmek istememesi, yol haritasını hazırlarken sükûnete ihtiyaç duymasındandı. İstanbul yenilgisini tersine çevirmek, iktidardaki çözülmenin önüne geçmek için, her türden muhalefetle hesaplaşmasını seçimlerin sonrasına bıraktı. Muhalefetin tasfiyesinden önce AKP örgütünü temizleyip ‘çelikleştirmesi’ gündemdeyken, 31 Mart seçimlerinin sonuçları bu iki işi de ertelemesini gerektiriyordu. Muhalefet ise, seçimlerin iptaline kitlesel protestolarla tepki göstermek şöyle dursun, Kürdistan illerinde ‘olağan’ sayılmaya başlanan ikinci gelene mazbatayı verme densizliğine maruz kalmadığına sevinmekle yetinmek durumundaydı!

A lınan bu antidemokratik ve hukuk dışı karar, tekrarlanacak seçimlerin bir meydan muharebesine mi yoksa Rus rüetine mi döneceğinin daha netleşmediği şu günlerde, “her şerde bir hayır vardır” sözünü de doğrulayabilir. İktidar bir kez daha kaybederse tamamıyla çözülme sürecine girebilir. Seçimler yaklaştıkça iktidarın hangi türden bir strateji uygulayacağı-